

Het negende Groot Deventer Dictee (auteur: Pieter van Diepen)

Deventer koekoek

Het is zover, de Boekenweek, met als boekenweekthema “TJIELP TJIELP - de literaire zoo”. Daar rijst prompt een opzichzelfstaand probleem: schreef Vijftiger Hanlo in zijn veelgeprezen poëem nu tjiip, tjielp of tsjielp? Wat doet dat ertoe, denkt u nu onmiddellijk. Hoe het ook zij, bereid u vanavond voor op een beestenbende. Kenners van de Flora- en faunawet hebben een pre.

Groot was de consternatie toen in het eerste Groot Dictee, in 1990 in 's-Gravenhage, nogal excentrieke dieren voorkwamen: het beroemde przewalskipaard, de kasuaris, het wildebeest, de bizon en natuurlijk rinoceros Jan, u weet wel, die het volgens de koning slechter had kunnen treffen. Dat alles zal in Deventer gesneden koek zijn, u heeft uw obligate huiswerk toch hopelijk wel gedaan?

Deventer kent ook een bijzondere, niet bepaald doordeweekse soort: de Deventer koekoek. Een fraai vogelij, dat in zijn originele leefomgeving dicht bij het ijzige noordpoolgebied rondfladdert. Het zijn vieve beestjes, die zich niet licht laten lorejassen en die zich zowel in de openlucht als in zoet water thuis voelen. Het vrouwtje deponeert haar nageslacht het liefst in een nest kaketoe-eieren.

Dictee is een leuk hobby'tje, maar ocharmen, waar bent u aan begonnen? Zat u niet veel liever relaxed thuis met een kopje earlgreythee, een espressootje of een witbiertje? De teckel aan uw voeten, de siamees op grootmoes stoel. Want hier, zielenpoten, schrijft u zich wezenloos met die takkebeesten: een pinguïn, een kolibrie en ten slotte een okapi-jong, oftewel een miniokapietje.

(De volgende alinea is alleen voor de specialisten en de juristen.)

Van tevoren wist u, buitenpoorters: deze alinea is voor de dicteetijgers, de pielepoten die allerwegen geweerd worden. Confrérie van het orthografische metier, hoed u voor frasen als 'spoedeisendehulparts met relatie in statu nascendi met tipp-exende tehatexlerares', voor on-Bijbelse non-woorden, ook al staan ze in de bijbel die vol spinnenwebben op de op-en-top degoutante récamier ligt, en voor xiang qi spelende, met een kei-interessante a-pariredenering als S5 gecontra-indiceerde would-beschrijvers. Maar hoedt u zich bovenal voor euphuïstische fabulanten met een fabliau vol fabuleuze schepselen: sjabraktapirs, grauwbrown gerbils, balkenendeachtig balkende steppeonagers, Siberische laika's en qat kauwende manxkatten. Daar is geen woord Volapük bij!

(Allemaal:) **2009** worde uw beste dicteejaar, wens ik u bij dezen. Na al die al te geëxalteerde zoölogische prietpraat wordt er straks in de pauze allerknust gerelaxt. De koek- en Hanzestad Deventer koestert zijn koekoek. Bij een boerderijijsbereiderij in de IJsselvallei koekeloert een koe. In het stadhuis klinkt feeërieke harpmuziek. En dan abrupt de juryuitspraak, de poedelnaakte waarheid: hemeltjelief, tig fouten!